

Д.А. КІКВАДЗЕ

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ: УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД ТА ЗАРУБІЖНА ПРАКТИКА

Формування бюджетного потенціалу регіону є важливим аспектом регіонального розвитку, що визначає здатність місцевих органів влади забезпечувати фінансову стабільність та ефективне управління ресурсами. У даній статті розглядаються особливості формування бюджетного потенціалу на прикладі України, зокрема, аналізується вплив децентралізації, податкової політики та міжбюджетних трансфертів на фінансову спроможність регіонів. Поряд із цим, здійснюється порівняльний аналіз із зарубіжною практикою, включаючи досвід країн Європейського Союзу та інших розвинених країн. Розглядаються основні особливості цього процесу, включаючи вплив децентралізації, податкової політики, міжбюджетних трансфертів та інвестиційної активності. Проаналізовано, як ці чинники сприяють зміцненню або, навпаки, ослабленню бюджетного потенціалу регіонів. Окрема увага приділяється проблемам та викликам, з якими стикаються регіони в умовах сучасних економічних реалій України. На основі зарубіжного досвіду запропоновано рекомендації щодо оптимізації формування бюджетного потенціалу, що включають заходи з покращення адміністрування податків, підвищення фінансової автономії місцевих органів влади та стимулювання інвестицій. Особливу увагу приділено проблемам та викликам, з якими стикаються місцеві органи влади під час впровадження децентралізаційних реформ. На основі зарубіжного досвіду запропоновано рекомендації щодо оптимізації механізмів бюджетного регулювання, що включають заходи з покращення адміністрування податків, підвищення прозорості та підзвітності бюджетного процесу, а також стимулювання місцевого економічного розвитку.

Ключові слова: бюджетний потенціал; регіональний розвиток; децентралізація; податкова політика; міжбюджетні трансферти; інвестиції; місцеві бюджети; фінансова автономія; управління бюджетними ресурсами

D. KIKVADZE

PECULIARITIES OF FORMING THE BUDGETARY POTENTIAL OF THE REGION: UKRAINIAN EXPERIENCE AND FOREIGN PRACTICE

Building a region's fiscal capacity is an important aspect of regional development that determines the ability of local governments to ensure financial stability and efficient resource management. This article discusses the peculiarities of building the budgetary potential on the example of Ukraine, in particular, analyzes the impact of decentralization, tax policy and intergovernmental transfers on the financial capacity of regions. At the same time, a comparative analysis with foreign practice, including the experience of the European Union and other developed countries, is carried out. The main features of this process are considered, including the impact of decentralization, tax policy, intergovernmental transfers and investment activity. The author analyzes how these factors contribute to strengthening or, conversely, weakening the budgetary potential of the regions. Particular attention is paid to the problems and challenges faced by the regions in the current economic realities of Ukraine. Based on foreign experience, the author offers recommendations for optimizing the formation of budgetary potential, including measures to improve tax administration, increase the financial autonomy of local authorities and stimulate investment. Special attention is paid to the problems and challenges faced by local authorities in implementing decentralization reforms. Based on foreign experience, the author offers recommendations for optimizing the mechanisms of budgetary regulation, including measures to improve tax administration, increase transparency and accountability of the budget process, and stimulate local economic development.

Keywords: budgetary potential; regional development; decentralization; tax policy; intergovernmental transfers; investments; local budgets; financial autonomy; budgetary resources management

Вступ. Формування бюджетного потенціалу регіонів є однією з ключових умов забезпечення сталого соціально-економічного розвитку та фінансової незалежності місцевих громад. В умовах сучасних економічних викликів та реформ, що проводяться в Україні, питання ефективного формування та використання бюджетного потенціалу регіонів набуває особливої актуальності.

Основними складовими бюджетного потенціалу є податкові та неподаткові доходи, міжбюджетні трансферти, а також інвестиційна активність регіону. На формування цих складових впливають численні фактори, такі як рівень децентралізації, податкова політика, економічна активність, управлінська спроможність місцевих органів влади та інші. Вивчення українського досвіду у цьому контексті дозволяє визначити ключові проблеми та виклики, з якими стикаються регіони, а також можливості для їх вирішення.

Поряд із цим, зарубіжний досвід формування бюджетного потенціалу регіонів може надати цінні уроки та інструменти, які можуть бути адаптовані до українських умов. Зокрема, досвід країн Європейського Союзу, де активно впроваджуються

принципи децентралізації та місцевого самоврядування, є важливим джерелом знань для України.

Аналіз останніх досліджень і літератури.

Теоретико-методологічне обґрунтування економічної сутності бюджетного потенціалу та управління ним, з акцентом на інноваційне зростання країни та її регіонів, є важливим напрямом наукових досліджень. Науковці зробили значний внесок у розробку концепцій та підходів до визначення, оцінки та управління бюджетним потенціалом, що враховують сучасні економічні виклики та можливості для стимулювання інноваційного розвитку, зокрема: Безпалько О., Білявська А., Брюховецька І., Возняк Г., Коваль В., Кришталь Г., Кузькін Є., Подзізей О., Валентюк І., Ткачук А. та ін. Бюджетний потенціал регіону розглядається як сукупність фінансових ресурсів, які можуть бути залучені та ефективно використані для забезпечення соціально-економічного розвитку. Він включає в себе податкові та неподаткові надходження, міжбюджетні трансферти, а також інвестиційні ресурси. Основними завданнями управління бюджетним потенціалом є максимізація доходів, оптимізація витрат та

забезпечення стабільного фінансування регіональних програм розвитку.

Наукові дослідження підкреслюють важливість інтеграції бюджетного планування з інноваційними стратегіями розвитку. Це включає сприяння розвитку малого та середнього бізнесу, підтримку науково-технічних проєктів, інвестування в інфраструктуру та освіту, що в свою чергу сприяє підвищенню конкурентоспроможності регіонів.

Мета статті. Полягає у аналізі особливостей формування бюджетного потенціалу регіонів України з урахуванням як національного, так і зарубіжного досвіду. Зокрема, розглядаються основні чинники, що впливають на бюджетний потенціал, оцінюються сучасні тенденції та виклики, а також пропонуються рекомендації щодо підвищення ефективності управління бюджетними ресурсами на місцевому рівні. у комплексному аналізі фінансового потенціалу місцевих бюджетів України в умовах бюджетної децентралізації, оцінка впливу реформ на фінансову спроможність місцевих громад, а також розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності фінансового управління на місцевому рівні.

Виклад основного матеріалу. Бюджетний потенціал регіонів є одним із ключових аспектів економічного розвитку, який відображає фінансові можливості та ресурси, доступні для реалізації соціально-економічних програм і проєктів на місцевому рівні. Досвід європейських країн може дати корисні уроки для України, але також існують деякі специфічні проблеми, які потребують уваги.

Формування бюджетного потенціалу регіонів у країнах Європейського Союзу (ЄС) базується на принципах децентралізації, фінансової автономії та ефективного управління бюджетними ресурсами. Нижче наведено декілька прикладів того, як окремі країни ЄС реалізують ці принципи для зміцнення бюджетного потенціалу своїх регіонів:

Німеччина

Федеральна структура та фінансовий федералізм:

Податкова автономія: Федеральні землі мають значну податкову автономію, що дозволяє їм встановлювати власні податкові ставки та збори. Це сприяє збільшенню власних доходів та фінансової незалежності регіонів.

Фінансове вирівнювання: У Німеччині діє система фінансового вирівнювання (Länderfinanzausgleich), яка забезпечує перерозподіл фінансових ресурсів між багатими та біднішими регіонами для забезпечення рівного доступу до публічних послуг.

Франція

Децентралізація та регіональна автономія:

Регіональні ради: Регіональні ради у Франції мають широкі повноваження щодо управління бюджетними коштами, включаючи планування та реалізацію місцевих проєктів розвитку.

Місцеві податки: Регіони мають право встановлювати місцеві податки та збори, що дозволяє їм збільшувати власні доходи та фінансувати регіональні ініціативи.

Іспанія

Автономні громади та фінансова автономія:

Автономні громади: Іспанія поділена на автономні громади, кожна з яких має власний уряд та бюджет. Автономні громади мають значну податкову автономію та можуть запроваджувати власні податкові режими.

Фінансове вирівнювання: Система фінансового вирівнювання забезпечує перерозподіл коштів між автономними громадами для підтримки регіонів з менш розвинутою економікою.

Швеція

Муніципальне самоврядування та податкова система:

Муніципальні податки: Муніципалітети у Швеції мають право встановлювати місцеві податки на доходи фізичних осіб, що є основним джерелом їх фінансування.

Державні гранти: Державні гранти та субвенції спрямовуються на підтримку муніципалітетів з метою забезпечення рівного доступу до публічних послуг та стимулювання місцевого розвитку.

Польща

Регіональне управління та європейські фонди:

Регіональні операційні програми: Польща активно використовує європейські структурні та інвестиційні фонди для фінансування регіональних операційних програм, спрямованих на розвиток інфраструктури, підтримку бізнесу та соціальні ініціативи.

Місцеві податки: Регіони мають можливість встановлювати місцеві податки та збори, що сприяє збільшенню власних доходів та фінансової незалежності.

Ці приклади демонструють різні підходи до формування бюджетного потенціалу регіонів у країнах ЄС. Вони включають децентралізацію, податкову автономію, фінансове вирівнювання та залучення європейських фондів, що разом сприяє підвищенню фінансової стійкості та розвитку регіонів.

Бюджетний потенціал регіонів є одним із ключових аспектів економічного розвитку, який відображає фінансові можливості та ресурси, доступні для реалізації соціально-економічних програм і проєктів на місцевому рівні. Досвід європейських країн може дати корисні уроки для України, але також існують деякі специфічні проблеми, які потребують уваги.

Досвід європейських країн:

1. Децентралізація та податкова автономія:

Багато європейських країн мають розвинуту систему децентралізації, де місцеві органи влади мають широкі повноваження у збиранні податків та розподілі бюджетних коштів.

Програми фінансового вирівнювання дозволяють забезпечити рівні умови для різних регіонів, сприяючи зменшенню економічних нерівностей.

2. Інвестиційні програми та підтримка регіонального розвитку:

Використання європейських структурних та інвестиційних фондів для фінансування інфраструктурних проєктів, розвитку освіти та охорони здоров'я, підтримки малого та середнього бізнесу.

Програми, спрямовані на стимулювання економічного розвитку у віддалених та менш розвинених регіонах.

3. Прозорість та ефективне управління ресурсами: Впровадження сучасних систем електронних закупівель та бюджетування на основі результатів для підвищення прозорості та ефективності витрат.

Застосування підходів до програмного бюджетування для забезпечення цільового спрямування витрат та досягнення стратегічних цілей.

Проблеми України:

1. Корупція та недостатня прозорість:

Проблеми з корупцією в управлінні бюджетними ресурсами, що може призводити до неефективного використання коштів і втрат ресурсів.

2. Фінансування регіонального розвитку:

Недостатня фінансова підтримка для регіонального розвитку та інфраструктурних проєктів.

Відсутність механізмів ефективного розподілу і використання бюджетних ресурсів на місцевому рівні.

3. Економічні нерівності між регіонами:

Великі різниці в рівні життя та економічному розвитку між західними та східними регіонами України, що потребує системних заходів для зменшення цих нерівностей.

4. Нестабільність політичної ситуації та правова неузгодженість:

Необхідність політичної волі та стабільності для впровадження реформ у сфері бюджетного управління.

Неодноразові зміни законодавства, які ускладнюють планування та реалізацію довгострокових проєктів.

Досвід європейських країн може стати важливим джерелом інспірації для України у формуванні бюджетного потенціалу регіонів, зокрема у плані децентралізації, управління фінансами та підтримки регіонального розвитку. Проте важливо враховувати унікальні особливості та внутрішні виклики кожної країни, адаптувати найкращі практики до власних умов та потреб на шляху до сталого економічного зростання.

Формування бюджетного потенціалу регіонів України є складним та багатогранним процесом, який включає низку реформ та ініціатив, спрямованих на децентралізацію, підвищення фінансової автономії місцевих органів влади та оптимізацію управління бюджетними ресурсами. Нижче наведено декілька прикладів та ініціатив, які були впроваджені в Україні з метою зміцнення бюджетного потенціалу регіонів:

1. Децентралізація

Передача повноважень та ресурсів на місцевий рівень:

Передача доходів: Впровадження механізму передачі значної частини податкових та неподаткових надходжень на місцевий рівень. Зокрема, частина податку на доходи фізичних осіб (ПДФО)

залишається у місцевих бюджетах, що сприяє збільшенню власних доходів громад.

Розширення повноважень місцевих рад: Місцеві ради отримали більше повноважень у сфері бюджетного планування та витрачання коштів, що дозволяє їм ефективніше розподіляти ресурси відповідно до місцевих потреб.

2. Міжбюджетні трансферти

Справедливий розподіл державних коштів:

Базова дотація: Застосування механізму базової дотації, яка розподіляється між регіонами для підтримки менш фінансово спроможних територій, забезпечуючи рівний доступ до публічних послуг.

Цільові субвенції: Надання цільових субвенцій на фінансування конкретних програм та проєктів, таких як розвиток інфраструктури, модернізація медичних закладів та освітніх установ.

3. Інвестиційні проєкти

Залучення інвестицій у регіони:

Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР): Фінансування проєктів регіонального розвитку за рахунок коштів ДФРР, що сприяє реалізації інфраструктурних та соціально-економічних проєктів на місцевому рівні.

Місцеві інвестиційні програми: Розробка та впровадження місцевих інвестиційних програм, спрямованих на залучення внутрішніх та зовнішніх інвесторів для розвитку регіональної економіки.

4. Ефективне управління бюджетними ресурсами

Прозорість та підзвітність:

Система електронних закупівель ProZorro: Впровадження системи електронних закупівель для підвищення прозорості та зменшення корупційних ризиків у використанні бюджетних коштів.

Бюджетування на основі результатів: Впровадження програмно-цільового методу бюджетування, який дозволяє оцінювати ефективність витрачання бюджетних коштів на основі досягнення конкретних результатів.

5. Підтримка місцевого бізнесу

Стимулювання економічної активності:

Податкові пільги для підприємців: Надання податкових пільг для малого та середнього бізнесу, що сприяє розвитку підприємництва та збільшенню податкових надходжень до місцевих бюджетів.

Програми підтримки підприємництва: Впровадження програм підтримки підприємництва, включаючи навчання, консультації та грантові програми для місцевих підприємців.

6. Розвиток інфраструктури

Покращення місцевої інфраструктури:

Проєкти з модернізації: Реалізація проєктів з модернізації транспортної, комунальної та соціальної інфраструктури, що сприяє підвищенню якості життя населення та економічної привабливості регіонів.

Інвестиції у освіту та медицину: Фінансування проєктів з розвитку освітніх та медичних закладів, що забезпечує доступ до якісних послуг для всіх громадян.

Ці приклади демонструють різні підходи та ініціативи, які були впроваджені в Україні для зміцнення бюджетного потенціалу регіонів. Вони включають децентралізацію, фінансову підтримку менш спроможних територій, залучення інвестицій та підвищення ефективності управління бюджетними ресурсами, що разом сприяє сталому соціально-економічному розвитку регіонів.

Формування бюджетного потенціалу адміністративно-територіальних одиниць держави залежить від декількох ключових складових, які визначають їх фінансові можливості та здатність забезпечувати соціально-економічний розвиток та надання послуг мешканцям. Основні складові включають:

1. Місцеві доходи:

Місцеві податки і збори: Наприклад, податок на нерухомість, земельний податок, податок на доходи фізичних осіб, комунальні платежі.

Інші місцеві доходи: Плата за послуги, штрафні санкції, прибуток від місцевих підприємств тощо.

2. Міжбюджетні трансферти:

Дотації та субвенції від центрального бюджету: Грошові надходження від держави на фінансування регіональних програм та проектів.

Інші міжбюджетні трансферти: Компенсації витрат, фінансування спільних ініціатив тощо.

3. Фінансовий управлінський потенціал:

Прозорість та ефективність у використанні ресурсів: Впровадження сучасних систем бюджетування, електронних закупівель та звітності для забезпечення прозорості та контролю.

Фінансова дисципліна та управління ризиками: Врахування фінансових ризиків, планування резервів та запобігання неефективному використанню коштів.

4. Інвестиційний потенціал:

Стимулювання економічного розвитку: Підтримка інвестицій у інфраструктуру, освіту, охорону здоров'я та інші соціальні програми.

Розвиток місцевого підприємництва: Створення умов для розвитку малого та середнього бізнесу через підтримку ініціатив і фінансові стимули.

5. Управлінська компетентність та інноваційність:

Ефективне управління проектами: Впровадження сучасних методів управління та моніторингу для досягнення стратегічних цілей і підвищення ефективності витрат.

Інновації у бюджетуванні та фінансовому плануванні: Використання новітніх підходів у фінансовому управлінні для оптимізації ресурсів та впровадження інновацій.

Ці складові формують основу для ефективного управління бюджетним потенціалом адміністративно-територіальних одиниць держави, сприяють забезпеченню фінансової стабільності та соціально-економічного розвитку на місцевому рівні.

Управління бюджетним потенціалом є критично важливою функцією для забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів та досягнення

стратегічних цілей. Ось ключові аспекти, які варто враховувати при управлінні бюджетним потенціалом:

1. Прозорість та відкритість:

Забезпечення доступності інформації про бюджетні процеси, видатки та доходи для громадськості та зацікавлених сторін.

Публікація бюджетної інформації відповідно до міжнародних стандартів для забезпечення прозорості і відкритості управління фінансами.

2. Ефективне планування і бюджетування:

Розробка стратегічних цілей і планів дій на основі аналізу фінансових можливостей і потреб адміністративно-територіальної одиниці.

Використання програмного бюджетування для забезпечення цільового спрямування витрат та орієнтації на досягнення стратегічних цілей.

3. Ефективне використання ресурсів:

Контроль за виконанням бюджету і моніторинг витрат для уникнення перевитрат та забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів.

Оптимізація бюджетних процесів та впровадження ефективних методів управлінського обліку.

4. Фінансова стійкість та управління ризиками:

Розробка механізмів фінансового управління для попередження і управління фінансовими ризиками.

Створення резервних фондів та запасів для забезпечення фінансової стійкості в умовах економічної нестабільності.

5. Розвиток людських ресурсів та технологічна модернізація:

Підвищення кваліфікації фінансових менеджерів та інших працівників, що займаються бюджетним управлінням.

Впровадження сучасних інформаційних технологій для автоматизації бюджетних процесів та підвищення їх ефективності.

6. Стимулювання економічного розвитку та соціального прогресу:

Підтримка інвестицій у ключові галузі економіки та інфраструктуру для стимулювання економічного зростання та зниження безробіття.

Реалізація соціальних програм та підтримка соціальних ініціатив для покращення якості життя населення.

Ці аспекти спільно визначають ефективне управління бюджетним потенціалом, спрямоване на досягнення сталого економічного розвитку та соціального прогресу адміністративно-територіальних одиниць.

Висновки. Оцінка стану бюджетного потенціалу регіону є складним процесом, який включає аналіз різноманітних економічних, фінансових, соціальних та інших показників. Ключові аспекти, які можуть бути враховані при оцінці стану бюджетного потенціалу регіону:

1. Доходна частина:

Збори податків: Оцінка обсягів збору основних податків (податок на прибуток, ПДВ, податок на нерухомість тощо), а також ставлення до сплати цих податків в регіоні.

Інші доходи: Врахування доходів від інших джерел, таких як державні та місцеві платежі, дотації, прибуток від місцевих підприємств тощо.

2. Видаткова частина:

Соціальні витрати: Оцінка витрат на соціальні програми, включаючи пенсії, пільги, медичні послуги тощо.

Інфраструктурні витрати: Аналіз витрат на розвиток інфраструктури, комунальні послуги, дорожнє будівництво тощо.

Адміністративні витрати: Врахування витрат на управління та функціонування місцевих органів влади.

3. Фінансовий стан:

Боргове навантаження: Оцінка обсягу боргів регіону та їх вплив на фінансову стійкість.

Резерви та стабілізаційні фонди: Аналіз наявності резервів та їх використання для фінансових потреб.

4. Економічні та соціальні показники:

Економічний розвиток: Оцінка темпів економічного зростання, рівня безробіття, структури ВВП та інших ключових економічних показників.

Соціальні показники: Врахування рівня життя, освіти, здоров'я та інших соціальних показників, які впливають на потреби і витрати регіону.

5. Інституційна ефективність:

Управління фінансами: Оцінка ефективності управління бюджетними ресурсами та дотримання фінансової дисципліни.

Прозорість та акаунтабельність: Аналіз ступеня прозорості та відкритості управління фінансами регіону.

Оцінка стану бюджетного потенціалу регіону допомагає визначити його фінансові можливості та виклики, а також розробити стратегії для забезпечення стійкого економічного розвитку та підвищення якості життя населення.

Список літератури

1. Грубляк О. Основні вектори змін місцевих бюджетів у контексті бюджетної децентралізації та воєнного стану. Галицький економічний вісник Тернопільського національного технічного університету. 2023. No 80 (1). С. 59–67.
2. Іванько К.О., Мовчан Т.В. Розвиток територіальної громади та особливості антикризового управління. Сучасні тенденції розвитку геодезії, землеустрою та природокористування: Міжнародна науково-практична конференція. 2022, Одеса. С. 48–52.
3. Кузькін Є.Ю. Оцінка бюджетного потенціалу регіонів в умовах фінансової децентралізації [Електронне видання] / Є. Ю. Кузькін. // Ефективна економіка. – 2018. – №9. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7152>
4. Павлов В.І. Політика регіонального розвитку в умовах ринкової трансформації (теоретико-методологічні аспекти та механізми реалізації). Луцьк. Надстрир'я. 2000. 580 с.

5. Місцеві бюджети. Open Budget: веб-сайт URL: <https://openbudget.gov.ua/local-budget?id=0753300000> (дата звернення:30.07.2023)
6. Міщенко Д.А. Застосування кластерного аналізу для визначення рівня бюджетного потенціалу регіонів України. / Д. А. Міщенко, Л.О. Міщенко. // Науковий вісник Полісся. – 2018. – № 2 (14), ч. 1. – С. 179–185
7. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування. Децентралізація: веб-сайт. URL: <https://decentralization.gov.ua/mainmonitoring>
8. Раделицький Ю. О. Місцеві бюджети в умовах фінансової децентралізації в Україні. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит. Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2019. 443 с
9. Децентралізація. URL: <https://decentralization.gov.ua/>
10. Шаповалов Є. О. Роль місцевих податків і зборів в умовах децентралізації. Інноваційна економіка. 2022. No 1. С. 180–187.

References (transliterated)

1. Hrubliak, O. (2023) Osnovni vektory zmin mistsevykh biudzhetyv u konteksti biudzhetnoi dezentralizatsii ta voiennoho stanu [Main vectors of changes in local budgets within the context of budget decentralization and war-time conditions]. Halitskyi ekonomichnyi visnyk Ternopil'skoho natsional'noho tekhnichnoho universytetu, vol. 80 (1), pp. 59 [in Ukrainian]
2. Ivanko K.O., Movchan T.V. Development of the territorial community and features of crisis management. Modern trends in the development of geodesy, land management and nature management: International scientific and practical conference. 2022, Odesa. pp. 48–52.
3. Kuzkin E.Yu. (2018) Otsinka biudzhethnoho potentsialu rehioniv v umovakh finansovoi detsentralizatsii [Assessment of the budget potential of regions in the conditions of financial decentralization]. "Ahrosvit" Publ., no 9. Available at <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7152>
4. Pavlov V.I. Regional development policy in the conditions of market transformation (theoretical and methodological aspects and mechanisms of implementation). Lutsk. Nadstryriya. 2000. 580 p.
5. Local budgets. Open Budget: website URL: <https://openbudget.gov.ua/local-budget?id=0753300000> (accessed on July 30, 2023).
6. Mishchenko D.A (2018) Zastosuvannya klasterneho analizu dlia vyznachennia rinvnia biudzhethnoho potentsialu rehioniv Ukrainy [Application of cluster analysis to determine the level of budgetary potential of the regions of Ukraine.] Naukovyi visnyk Polissia vol. 2 (14), pp. 179–185. In Ukrainian]
7. Monitoring of the process of decentralization of power and local government reform. Decentralization: website. URL: <https://decentralization.gov.ua/mainmonitoring>.
8. Radelytskyi, Yu. O. (2019). Mistsevi biu-dzhety v umovakh finansovoi detsentralizatsii v Ukraini [Local budgets in the conditions of financial decentralization in Ukraine] Dysertatsiia na zdo-buttia naukovooho stupenia doktora ekonomichnykh nauk za spetsialnistiu 08.00.08 –Hroshi, finansy i kredyt. Lvivskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka : Lviv, 443 p.
9. Detsentralizatsiia [Decentralization]. Available at: <https://decentralization.gov.ua/>
10. Shapovalov, Ye. O. (2022) Rol' mistsevykh podatkov i zboriv v umovakh dezentralizatsii [The role of local taxes and fees in the context of decentralization]. Innovatsiina ekonomika, vol. 1, pp. 180–187. In Ukrainian]

Nadiiшла (received) 06.10.2024

Відомості про авторів / About the Authors

Кіквадзе Денис (Kikvadze Denys) – аспірант, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», аспірант кафедри обліку і фінансів; м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-6174-087X>; e-mail: Denys.Kikvadze@emmb.khpi.edu.ua